

Perelaager Taanis.

21. – 25.juuni 2004

Saabumine põhja Taani linnakesse Slettestrandi. 20.juuni õhtul. Slettestrand asub Jüüti poolsaare loodepoolsel Põhjamere kaldal ja on tuntud taanlaste suvituspiirkonnana. Feriecenter Slettestrand teenindab aastaringelt puuetega inimesi Taanist ja külalisi pere- ja õppelaagrites.

Seadsime end sisse viiest hoonest koosnevasse hotellikompleksi merepoolsesse majja.

Maja esimene korrus oli liikumispuudega Taani noorte suvelaagri päralt.

Liikumispuudega noorte varustusse kuulusid elektrirollerid, mis õhtuti akude laadimiseks rivistusid iga kasutaja ukse taha. Meie elupaik asus maja teisel korrusel. Korter koosnes kolmest toast. Lastele magamistoast aknast oli kena vaade merele. Suur tuba oli jagatud kaheks, elutoaks ja köögiks. Köök oli varustatud kõige vajalikuga (elektripliit, kohvikann, toidunõud, jne). Elutoas olid kirjutuslaud, toolid, raamaturiul taanikeelsete raamatutega, televiisor, videomakk, nahktugitoolid ja diivan. Eraldi magamistuba vanematele vaatega hotellikompleksi siseõuele. Elutoast viis uks pesemise ning tualettruumi. Peale kompsude lahtipakkimist väljusime tutvumaks ümbrusega. Tutvumise hõlbustamiseks olid hotelli esiseina külge ketiga kinnitatud laste ja täiskasvanute jalgrattad, kolmerattalised jalgrattad täiskasvanutele. Valinud meeldivaima sõiduriista palusid hotelli administraatorilt võtme ja sõit võis alata. Enne õhtusööki jõudsime kindlaks teha, et meri on meist poole kilomeetri kaugusel ja enamus äärelinnast koosneb ühe ja kahekorruselistest majadest. Õhtusöögi ajal teadustati, et perelaager on täienenud külalistega Eestist ja tutvustati järgmise päeva kava. Peale õhtusööki tuli pianino taha üks naisterahvas ja tema partner jagas osalejate vahel laulusõnad lihtsa ingliskeelse laulukesega, mis kohe paar korda läbi lauldi ja esitati.

Suurema osa rahva kodune keel oli itaalia keel, üks pere Prantsusmaalt, üks Katalooniast, üks Tšehhist, üks Slovakiast, üks Poolast, üks Venemaalt Peterburist, üks Küprosel, üks suur suguvõsa Šotimaalt ja kolm peret võõrustajamaalt Taanist.

21. juunil tutvusime Aalborgi linna lähistel asuva ``Skovhuset`` täiskasvanute pimekurtide keskuse organisatsiooniga ja suvelaagriga.

Hommikul jõudsime keskusesse kella kümneks. Värav, mille kaudu maja hoovi jalutasime ja väiksemad ehitised olid viikingite ehitiste päraselt kujundatud. Hoovi keskel olid puuviljad, joogid, kohvid ja koogid külalistele lauapeale tõstetud. Keskuse neli töötajat tutvustasid täiskasvanud pimekurtide hoolduse tingimusi. Õue ümbristes puidust vöökõrgune puu lattaed mille sees mitmed abivahendid, mis aitavad pimekurdil leida õues rakendust. Massiivsed kangasteljed, puukuur, tulekolle, purskkaev ja eraldi ringrada. Ringrada asus eemal õuest. Raja erinevad teelõigud olid erinevate maastiku ja looduslike elementidega varustatud, et oleks võimalik erinevate vormide tähendusi iseloomulike omaduste kaudu võimalikult erineva puudeastmega inimesele selgitada. Näiteks raudteeliipritest teelõik, kuivanud puulehtedest teelõik teekonna keskel vastav tähistus, mis nii pimedale kui kurdile on üheselt arusaadav, et ollakse teekonna keskel kolm püstist puidulippi, auguga lauajupp ja veel kolm püstist puidulippi. Teekonna lõpus oli puitkastidesse istutatud lilli, aedrohelist, põõsaid. Majas oli peale 8 elanikule mõeldud eluruumide pesuruum koos vajalike seadmetega raske liikumispuudega inimeste pesemiseks, spordivarustuse ruum koos põhiliselt ratsutamiseks mõeldud varustusega, lõõgastuskeskus võimlemise, valgus ja vesivooditeraapiaga. Töökoda ja huvitegevuse õppetuba. Töökogas olid töövahendid kohandatud pimedale inimesele tarvis. Üks noormees valmistab puulippidest linnusöögimaju mida aiatarbe poodides edukalt müügiks pakuti. Kaup on varustatud eraldi infoga valmistaja kohta. Huvikeskuse õppetubades õmmeldi õmblusmasinal, joonistati, mitmeid erinevaid materjale kasutades tegeleti väikeplastikaga.

Peale paaritunnilist tutvumist täiskasvanute pimekurtide "Skovhuset" keskusega sõitsime Jüüti poolsaare idarannikul asuvase suvelaagrisse. Suvelaager koosnes 8 väiksemast ja paarist suuremast kööki ja söögisaali sisaldavast majast. Suvelaagri territoorium oli piiratud samasuguse puidust vöökõrguse puu lattaiaga. Aia nurka oli rajatud lõkkeplats ja katusega lavats, millele õhtul koguneti koos juhendajaga suhtlusringi. Suvelaagri kasutamine on suve peale ette planeeritud. Lõunat pakuti nagu päevaplaanist võis lugeda tüüpilises Danish inn's s.t. ühes Saaremaa õlgkatusega sarnanevas talumajas. Kohvi ja maasikakoogi kõrvale esitasid Cathrine Lerving, Steen Raahauge ja Bente Norheim erinevate maade rahvalaule, dzunglihäälid ja metsikute pärismaalaste trummipõrinat professionaalsete artistide tasemel. Steen Raahauge tuli oma suure šamaanitrummiga psüühiliselt ebastabiilsemate kuulajate hulka ja võttis pingete maandamise läbi ühise trummimängimise ette. Samad "artistid" võtsid meid vastu järgmisel päeval oma õppeklassides Aalborgi pimekurtide koolis. Peale lõunat oli planeeritud minek mereranda, et vaadelda loodust ja koguda rannas erinevaid helisid tekitavaid esemeid. Selle suve vihmane ilm ei andnud võimalust pikemaks rannas jalutamiseks. Kiiresti laoti pangedesse rannast teokarpe kuivand puidutükke ja linnusulgi ning joosti enne vihma autobussi peale.

22.juuni kavas oli tutvumine Aalborgi pimekurtide kooliga. Kool oli oma tegevust alustanud kui kurtide laste õppeasutus. Käesoleval momendil toimub õppetöö olenevalt puudest tosina erineva meetodika alusel, alates sügavast nägemispuudest ja lõpetades kurdi lapsega. Erinevat meetodilist õppe ja kasvatusematerjali on aidanud kasutusele võtta USA asuv Perkinsi pimekurtide keskus. Bussist vaevalt paar sammu keskuse territooriumile astunud, sundis rahesadu jooksa suurde telki, kus osalejad kahte gruppi jaotati. Täiskasvanud läksid tutvuma keskusega. Laste ja lapsevanemate rühm jaotati omakorda pooleks. Sattusime rühma, mis tegutses väljaõppinud skulptori juhendamisel savi voolimisega. Kogu õppeklass oli kilega kaetud, et kunstitööd ei määriks sisustust. Savi mätsimine nina, käte, küünarnukkide, põlvede ja jalgadega aitab tunnetada inimese tegevuste mõjusid ning kujusid. Tunni lõpuks tegime tütreaga savist naeratava papa või mamma näo vormi, millesse valasime kipsi. Ootamise järgi saime mingi vana Kreeka stiilis naeratava inimese maski. Teises rütmika tunnis kasutati löökpille ja inimese poolt tekitatavaid erinevaid häälitsusi erinevate tunnete tekitamiseks. Klassis võtsid meid vastu juba tuttavad Cathrine Lerving ja Steen Raahauge. Löökpillide suur valik, nende erinevate helitekitamise mooduste tutvustamise järgi alustati käte jagatud löökpillidega Steen'i poolt pakutud rütmis põristamist, käristamist, kopsimist. Algul rahulikult siis aina rütmilisemalt ja rütmilisemalt. Kaasakiskuvad rütmid vaibusid lõpuks suure šamaanitrummi rahulikuks vestluseks. Peale lõunasööki tehti grupipilt ja sõideti Slettestrandi. Õhtul täpsustati, mida järgmisel turismipäeval neljast võimalikust programmist välja valinud oleme. Ilmaennustus ennustas vihmast ilma. Jaanipäeva ilm on ühte viisi heitlik nii Maarjamaal kui Taanis. Taanis tähistatakse 23. juunit kui püha Hansu päeva. Valisime reisi "Fårup Summerland" lõbustusparki.

23. juuni hommikul pakiti kaasa võileivad ja sõit mööda Taanimaad algas. Esimene peatus tehti Fårupi lõbustuspargis. Suurem osa seltskonnast tuli maha. Ülejäänud sõitsid põhja Taani poolsaare tippu Skagenisse ja Grenenisse. Püha Hansu päev on Taanis vaba päev ja vaatamata ilmale tuli küllastajaid küll sõiduautodega küll autobussidega. Tegime raudteerongiga pargile tiiru peale ja alustasime ükshaaval atraktsioonidega tutvumist. Ilma halvenedes võtsime välja vihmakeebid ja läksime tütrele meeldima hakanud elektriautode juurde tagasi. Eduka autoga sõidu eest jagati autolube kuhu ise õige pildi võis kleepida. Kella kolmeks tuli meile autobus järele ja sõitsime tagasi püha Hansu õhtule. Vihma

sadas ja puhus tugev tuul. Mere äärde oli suur lõke kokku veetud. Täpselt enne lõkke süütamist jäi vihm järgi. Ühe naisterahva eestvedamisel lauldi laululehtedelt tervitus Taani riigile ja teiseks Hansule. Süüdati lõke ja peale seda kui paha nõia topis oli tulle põlenud rõõmustati heade võidu üle. Meie seltskonna šotlased laulsid mitu kena laulu. Piduhotelli söögisaalis kestis hilisõhtuni.

24. juuni hommik algas rahulikult. Peale hommikusööki läksime mere randa. Tühjas rannas lehvits lipuvardas sinine lipp. Rand oli peale tormi täis purunenud teokarpide kilde, mõned pikad mereadrud ja krabitükid. Käisime pika mereranna alguses lõpuni läbi kaasa arvatud vallutasime kohalikud kõrged liivaluited. Peale lõunat sõitsid maja ette kaks kahehobuse vankrit. Hobusevankritesse invaliidisõiduki pealelukkamiseks oli spetsialistid kaldtee. Imetlusväärset täpselt oskas kutsar kahte hobust juhtida nii et vankri tagumine osa sai vastu kaldtee väravat täpselt kohakuti. Itaallased võtsid laulu üles. Vaatamata väiksele vihmale liikus lõbus seltskond läbi mereäärse nõmmemetsa tasapisi kohaliku kõrgema mäe ots, kust avanes kaunis vaade metsale, nõmmele, Slettestrandi linnale, luidetele ja merele. Peale hobusevankritega sõitu toimus vanemate arutelu, millised küsimused perede ees seisavad pimekurdi pereliikme edasise käekäigu osas. Leiti, et rahvusvaheline perelaager annab võimaluse vahetada kogemusi ja mõista olukorda, milline on pimekurtide olukord Euroopa erinevates riikides. Kus peaks täiendavalt informatsiooni ja kogemusi tutvustama, et olukorda muuta. Peale õhtusööki kogunesime saali, kus Aalborgi täiskasvanute pimekurtide keskuse liikumisteater esitas pantomiimi. Etenduse sisu oli kõikide vaatajate jaoks südant pitsitama panev. Perre sünnib puudega laps ja kuivõrd raskelt tekitab uus peresisene seoste, tõlgendamise süsteem.

25. juuni esimese loengu luges Taani pimedate organisatsiooni juhataja Lex. Loengu teema "Suhe ja seksuaalsus". Huvitavat loengut täiendasid rikkalikud näidismaterjalid, mida nii pimekurtide kui Kurtide organisatsioonide jagu kaasa võtsin. Teises loengus tutvustati rahvusvahelisi organisatsioone, kes Euroopas nii pimedate pimekurtide kui ka kurtide huve rahvusvahelisel ja riiklikel tasanditel esindavad. Esindatud oli EDbN, EDB ja WFDB rahvusvahelised organisatsioonide juhid ja esindajad. Peale lõunat arutati mida andis perelaager "Listen to Me2" ja mille poolest võiks erineda perelaager "Listen to Me3" Bartseloonas. Meie perele, ehk ka Eestile olulised küsimused, mida selline suhtlus arendas on:

1. Tutvumine rahvusvahelise pimekurtide organisatsioonidega ja nende juhtide ning esindajatega,
2. Selgitused euroopa organisatsioonidele kuivõrd oluline on nende toetuse jätkumine Eesti professionaalidele (õpetajad, logopeedid), kes täiendades metoodikaid saavad korraldada lastele paremat õpet,
3. Suhtlemine erinevatest riikidest vanematega annab võimaluse vahetada kogemusi ja mõista olukorda, milline on pimekurtide olukord Euroopa erinevates riikides.

Õhtul oli tore lahkumispidu. Juba öösel sõitsid ära šotlased. Meie reis sõbralikku Taani sai otsa. Täna läksime lahkemaid võõrustajaid Lone Poggionit ja Klaus Vilhelmseni. Suur tänu pimekurtide organisatsioonile ja seda üritust Rahastanud Perkinsi fondile.

Aivi Lukki ja Jaan Eilart koos tütre Annaliisaga